

НАРОДНА ПРОСВЪТА

ОРГАНЪ НА НАРОДНИТЕ ЧИТАЛИЩА ОТЪ ВАРНЕНСКИ ОКРЪГЪ

Абонаментъ за година 40 лева
Отдѣленъ брой 2 лева

Редакторъ: Ст. Савоевъ
Адресъ: „Народна Просвѣта“ — Варна

Познавател ли го?

Познаватъ ли селото, нашето село, всички ония, които толкова много пишатъ и говорятъ за него?

Познаватъ ли го тѣзи, които проливатъ пронодилски сълзи и се биятъ въ гърдите когато крещатъ по стѣди и мегдани, че мислятъ само за него?

Познаватъ ли го тѣзи, които облекли тогата на негови спасители, чюдятъ се какъ да смиянатъ отъ гърба му и последната риза?

Селото, бедното, невежествено и безпомощно българско село — колко много се светотатствува съ неговото име и колко малко разумна работа се върши за него!

Дълго време селото слуша и върва тия, които претендираха да сѫ негови водачи. То до вѣрчиво слушаше и търпеливо чакаше, какво тѣ ще поискатъ най-сетне да му помогнатъ, като разбератъ неговите сжщественни нужди, като подкрепятъ разумно неговата работа и успокоятъ наболѣлата му душа.

Дълго време то чакатъ тази помощъ, но тя не дойде, защото една голѣма частъ отъ тия, които трѣбваше да му я дадатъ, или не го познаваха, или не го обичаха достатъчно, или не знааха какъ да му я дадатъ.

Вмѣсто да му подадатъ ръка да излезе отъ блатото на невежеството и мизерията въ която се намира, вмѣсто да просѣятъ тъмния му животъ, тѣ го залъгваха съ партизанство, тѣ го обираха и го оставиха и други да го обиратъ.

И днесъ селото оголено и измжчено, заедно съ цѣлия български народъ, стои предъ зиналата пропасть на едно неизвестно и непредвещавашо нищо добро бъдеще, и се пита на наде?

Стои то все още мълчаливо, но вече неспокойно, безъ да иска да слуша вече никого, безъ да върва вече никому и което е най-страшното, то почва да губи вѣра въ собствените си сили

и въ своя трудъ. Бацила на отрицанието и разломението я вгнездявъ вече въ неговата душа.

И въ тия трудни времена непоколебимата интелигенция отъ градове и села трѣбва да се притече на помощъ на народа. Никога тази помощъ не е била тъй належаща както сега. Тя трѣбва да отиде съ любовъ при своя народъ, да го опознае добре, да разбере неговите болни, да успокои разбунения му духъ, да проясни умътъ му, да постави на раните му най-цѣрителния лѣкъ, да напъти правилно неговия стремежъ да излезе на спасителенъ бръгъ.

Но затова е нужно преди всичко, широка и разумно дадена просѣта, която да залѣе цѣлата страна. Найната светлина ще прѣсне и бухалите свили гнѣзда въ страната на единъ народъ, годенъ за по-добра участъ. Единъ народъ, който прави напѣни да излезе отъ тежкото положение, въ което се намира, но на който тежкото страшно веригите на едно многовѣковно невежество.

Ние Ви чакаме -- елате при насъ!

Отмина вече сезона на полска работа. Нивите сж отново разорани и въ тѣхъ е хвърлено семето за бъдеща жетва. Настѣпватъ дни, когато и ние, жителите на селото ще можемъ да се отморимъ отъ усилената работа и да помислимъ и за нашето самообразование, защото ние виждаме ясно, че годините, които идватъ, сгаватъ все по-усилни и разбираме, че ни липсва много отъ това, което ни е нужно за да се справимъ съ сложните вече условия на живота. Ние чувстваме силно нуждата да се учимъ и просвѣтимъ.

Но какъ да направимъ това? Вестниците и списанията, които получаваме въ село, съвсемъ сж недостатъчни за да ни дадатъ нужните знания и упѣтвания за на-

шия животъ. А ние трѣбва да знаемъ толкова много за да бъдемъ разумни стопани, добри граждани и полезни членове на семейството си.

Въ нашето село има още много невежество, живота ни се души отъ много предразсѣдци, много тъмнина има още въ главитѣ, много робски чувства въ душитѣ. Ние искаме да се отървемъ отъ всички останки на тъмно минало. Ние искаме шото тъмната сѣнка на невежеството да не се разтила вече надъ нашата земя. Ние искаме свѣтлина на наука и просвѣта. Ние отправяме горѣщъ апелъ къмъ Васъ, просвѣтени български синове, да дойдете при насъ и ни дадете тази свѣтлина.

„Ние Ви канимъ да дойдете по-близо до народа, който Ви е откърмилъ, да го опознаете по-добре, и да му помогнете да излезе отъ безпомощното невежество, въ което се намира. Много злини е довело това невежество въ нашата страна, но колко още злини ще доведе то, ако не се взематъ бързи мѣрки за да се справимъ съ него. Подъ неговата закрила отъ дълги години шествуватъ у насъ злобата, жестокостта и насилието, на които стѣпките сж кървави отъ кръвта на много родни братя бащи и синове.

Ние Ви канимъ, наши интелигентни братя и сестри, за най-великото и свѣтло дѣло — да работите за издигане на своя народъ.

Елате съ любовъ при него, опознайте неговитѣ нужди и страдания, схванете копнежитѣ му, тогава той съ своето добро сърдце ще Ви се довъри.

Ние Ви канимъ, ние Ви чакаме. Трибунитѣ сж навсѣкжде издигнати и отъ тѣхъ съ най-мощното въ свѣта оржие — словото, елате да разрушимъ вѣковната крепостъ на тъмнината, която е сковала човѣшкитѣ умове и души и върху нейнитѣ развалини да запалимъ свѣтлината на разума.

Комасацията въ България

Комасацията въ с. Бѣла-Черква, Търновско, е напълно привършена. Министра на земледѣлието е одобрилъ плана за новото землеразпредѣление. Всички стопани сж влѣзли вече въ земитѣ си, които започнали да обработватъ и засѣватъ. Нѣкои даже сж започнали да риголватъ новитѣ си парцели за засаждане на десертни лозя. Преди комасацията въ селото е имало 8,254 парчета земя. Следъ комасацията тѣ сж намалени на 1100 парчета.

Отъ 621 стопани, 120 души получаватъ само по едно парче, идеална комасация, 350 души получаватъ по две парчета. Останалитѣ получаватъ по три парчета земя. Тѣ иматъ наследници, които при наследство ще получатъ само по единъ дѣлъ.

„Новото“ вино

Едно официално пресмѣтане, помѣстено къмъ законопроекта за изменение акциза на вината го изчислява тази година надъ триста милиона килограма. Никоя година до сега въ България не е наливано толкова грамадно количество вино.

И на българския народъ се отваря тази зима една голѣма работа — да вземе грижата за изпиването на това вино, защото иначе може да се вкисне и развали, тъй като износь на такова, поне за сега е немислимъ.

А къмъ виното, трѣбва да се прибави за изпиване и нѣколко милиони килограма ракии, които ще се получатъ отъ джибритъ, понеже тѣ по всѣка вѣроятностъ ще бждатъ освободени отъ акцизъ и ще се даде възможностъ да бждатъ всички изварени.

България, замислена и загрижена напоследъкъ, ще почне да се весели за да се забрави отъ грижи и неволи. Ще започне навсѣкжде едно лудо пиянство, което ще роди много скандали и престѣпления — готова работа за стражаритѣ и сждитѣ. Колко глави ще бждатъ пребити и колко коремни разпрани? Селото, тихо, мѣдро и трудолюбиво презъ работния сезонъ, ще грѣмне отъ крясъцитѣ и дивия вой на пиянитѣ. И колко седянки, свадби, хорѣ, чакани съ такова нетѣрпение и започнати въ голѣма радостъ, подъ влиянието на новото вино ще завършатъ съ жестока саморазправа, съ убийства и кръви!

Но още пиянския сезонъ не е въ пълния си разгаръ, а ние четемъ по вестницитѣ вече съобщения за много престѣпления, направени подъ действието на новото вино и то за нѣвероятно дребни причини. Не напразно народната мѣдростъ казва, че когато пияния не може да намѣри причини за скандалъ, разпасва си пояса за да го настѣпни нѣкой.

За да не бжда голословенъ ето нѣколко случаи, които вземамъ отъ вестницитѣ.

Отцеубийството въ Карабунаръ. Баща и синъ се биятъ съ ножове.

На 21 т. м. въ с. Карабунаръ, Пазарджишко Георги Ст. Ринковъ, 48 год. се скаралъ съ сина си Станко 26 год. за едно прасе. Кавгата се превърнала въ бой. Баща и синъ въ пияно състояние извадили ножове и започнали да си нанасятъ удари. Синътъ билъ нараненъ на нѣколко мѣста по тѣлото, а бащата билъ ударенъ смъртоносно въ гърдитѣ, вследствие на което починалъ.

Синътъ убиецъ въ тежко положение билъ отнесенъ въ пазарджишката болница.

Убийство на селско хоро

Миналата недѣля жителитѣ на с. Брѣстовица (Пловдивско) — Никола Рангеловъ Жабовъ 26 г. и Драганъ Д. Шоповъ 28 год., въ пияно състояние се карали кой да води селското хоро. При скарването Жабовъ наранилъ съ револверъ Шопова, който на 22 т. м. починалъ въ пловдивската болница.

Тежко нараняване за дреболия

Жителитѣ на с. Насалевци (Трънско) Сандо Стояновъ Стоянчевъ, Петъръ Найденовъ, С. Василевъ и Ефт. Стефановъ, отъ които първитѣ двама

въ нетрезвено състояние, пяхунали пеша за Трънъ По пяхъ Стояновъ искалъ насила да застави Найденов да му носи кривака. Близо до селските кошари Стояновъ се отдѣлил и започналъ да стреля съ револвера си срещу тримата свои другари. Огъ изтрелил Найденов билъ тежко нараненъ. Наранителътъ избѣгалъ и се укрилъ.

Охървено хоро въ Казичене. Убийство на една мома

На 22 т. м. по случай заговезни въ с. Казичене, Новоселско, селските ергени и момин направили голѣмо хоро. Последното се водѣло отъ младежа Георги Николовъ Юдевъ 22 год., до когото се хванала и момата Елена Младенова 19 г. и двамата отъ с. Казичене. Въ този моментъ между тяхъ се хваналъ и другъ селски ергенъ, но въ същото време револвера на Георги Н. Юдевъ падналъ на земята и той, като играелъ искалъ да вземе револвера безъ да се пусне отъ хорото, за да не даде възможност на другия момък да води хорото. Юдевъ, който билъ пийналъ, намѣствалъ въ пояса револвера си, но последния изгърмѣлъ и куршумътъ ударилъ въ гърдитъ Елена, която починала още на селския мегданъ. Юдевъ се изплашилъ и избѣгалъ въ София, където се предалъ на околийското управление, като призналъ, че е извършилъ неволно убийство.

Другарътъ на Юдева арестуванъ и е започнато следствие.

Тъмната история на българското пиянство е пълна съ хиляди, десетки хиляди подобни случаи.

И още за дълго време печалната наша действителност ще подхранва такива случаи, защото да се намиратъ въ нетрезвено състояние е гордостъ и най-голѣма наслада за мнозина, а ножа и револвера сж украшението на много неразумни.

Пазете се отъ туберкулозата, която се предава отъ болѣли животни и птици.

Туберкулозата по добитъка и птицитъ е силно заразителна (прихвадлива) болестъ и се предава лесно както отъ едно животно на друго, сжщо и отъ животно на човѣкъ.

Отъ нея най-често се заразяватъ кравитъ, свинитъ и домашнитъ птици.

Млѣкото, маслото и др. млѣчни продукти получени отъ болна отъ туберкулоза крава, сж способни да предадатъ болестта на човѣка даже и тогава, когато животното по външенъ видъ не показва да е болно и тогава, когато вимето е здраво (незаразено).

Едвали сжществува друга тъй опасна болестъ по хората и добитъка, както туберкулозата.

За да се запази човѣкъ отъ заразяване чрезъ продуктитъ отъ животински произходъ се препоръчва да се спазватъ следнитъ правила:

1) Да се употребява млѣко и млѣчни произведения само отъ добитъкъ, който е предварително туберкулизиранъ и намѣренъ при това изследване здравъ.

2) Млѣкото, млѣчните продукти и яйцата които сж отъ неизвестенъ произходъ, трѣбва да бждатъ предварително преварени въ разстояние на нѣколко минути и после веднага изстудени, тъй като по то-

зи начинъ се унищожаватъ съ сигурност намиращитъ се бацили на болестта.

3) Да се избѣгва да се употребяватъ за храна месни продукти въ сурово състояние отъ добитъкъ закланъ безъ ветеринаренъ прегледъ, а най-вече произведения изработени съ свинско месо (сурови колбаси, локанки, салами и др.).

Такива продукти, изработени отъ месо отъ неизвестенъ произходъ, трѣбва предварително добре да се обваряватъ или изпекатъ, и следъ това употребятъ за храна.

4) Намѣренитъ животни болни отъ туберкулоза трѣбва веднага да се отгълчватъ отъ здравитъ и да се изколятъ. Оборитъ имъ следъ това трѣбва най-щателно да се почистватъ и дезинфектиратъ.

5) Всички обори, а особено тия въ които се държатъ дойни крави, трѣбва да бждатъ хигиенични и да се държатъ винаги чисти.

Да не се забравя, че туберкулозата, която до скоро не бѣше позната въ нашитъ села, въ последнитъ десетина години се силно разпространява и взема всѣка година съ хиляди млади хора.

За голѣмо съжаление между всички държави въ Европа, България дава процентно най-много жертви на тази болестъ.

Причинитъ за това сж много, като едно отъ тяхъ е и неумението на населението да се пази отъ нея

Д-ръ Тюлевъ — ветер. лѣкаръ

Къмъ разумна работа

Просвѣтата и културата сж играли и играятъ важна релъ въ живота на човѣка, безъ тяхъ нѣма и напредъкъ. Въ по-напреднатитъ страни и най-бедниятъ селянинъ знае да чете и чете съ особена жадностъ и духовна наслада разни списания, вестници и др., а най-вече изъ областта на селскитъ стопанства: модерното земледѣлие, скотовѣдство, пчеларство, птицевѣдство и пр.

И сега когато, въкътъ на примитивното обработване на земята отживява своето време и отстъпва мѣсто на модерното обработване на земята, дългъ се налага на всѣки нашъ селянинъ да се просвѣщава, та по тоя начинъ да обогати своитъ познания, особено изъ областта на земледѣлскитъ отрасли и тяхнитъ поддѣления. Когато въ модернитъ западни държави просвѣтата е главниятъ импулсъ, тласкайки прогреса на селянина все и все напредъ, какво остава до нашия, който е много повече възприемчивъ отъ всѣки другъ, трудолюбивъ до себеотрицание, стреми се къмъ хубавото, благороденъ, пестеливъ, притежаващъ всичко ценно въ живота.

Не остава нищо др. го на него, освенъ да възприеме една образователна система, насочваща го къмъ разумна стопанска дейностъ, да го издигне въ културно отношение и да създаде отъ него единъ годенъ стопански елементъ, който да подобри своя поминѣкъ.

Нека вървимъ напредъ съ горящия факелъ на просвѣтата, защото днесъ тамъ се крие единственото и могжщо срѣдство за спасяването ни.

Нека се освободимъ отъ предразсѣдцитъ, нека скжсаме съ мичалото, нека изгонимъ първобитността отъ нашето земледѣлско стопанство, за да създадемъ съ труда си цѣтущи земледѣлски стопанства, въ които нашиятъ селянинъ да намѣри изразъ на своитъ усилия и жертви.

Къмъ разумна работа за културното ни и стопанско издигане!

Борисъ М. Гължбовъ.

Едно посещение въ с. Климентово

Свечеряваше се когато през един хубав ден въ началото на този месец пристигнахме въ с. Климентово. Селото разположено на разстояние само 23 километра от Варна е имало нещастие то да бжде преръзано от новата гранична линия съ Румъния, като най-хубавитъ му ниви и пасбища сж останали отвъд границата.

Климентово брои около 300 къщи съ кротки, трудолюбиви и трезви българи, които се задушават от липса на достатъчно своя земя. И тази, която имъ е останала следъ ромънското заграбване, отъ денъ на денъ се раздробява на все по-малки части, които не могат да изхранватъ стопанитъ имъ. Това кара мнозина да търсятъ препитание другаде, но тъй като безработицата напоследъкъ е голъма навсѣкжде, тѣ сж принудени да се връщатъ отново въ своята черупка. Едничкъ начинъ за намиране работа за сега остава чрезъ използване партизанскитъ порядки, затова мнозина се нареждатъ въ политич. партии съ надежда че ще бждатъ назначени за горски, полицейски и митнически стражари, надничари по държавни предприятия и др. служби, но щастливцитъ, които сполучаватъ и по този пътъ сж малцина, а службицитъ — малко и за кого по-преди.

Презъ неработния сезонъ мжжетъ издрѣмватъ свободното си време по кръчмитъ и кафенетата въ праздни разговори или въ партизански спорове, а женитъ, тия вечни робини въ нашето село сж потънали въ работа, както и презъ другитъ годишни времена. Липсватъ въ селото всѣкакви прояви на просвѣтенъ и културенъ животъ.

Читалище и кооперация сжществуватъ само на книга. Тѣхната дейность е спрѣла още следъ съставяне протоколитъ за тѣхното основаване, защото:

1) Нѣмало кой да ги потиква и се грижи за тѣхното преуспѣване.

2) Въ съзнанието на самитъ климентинци значението имъ за напредѣка на селото не се схваща още.

Но трудното положение въ което ги поставилъ живота ще имъ отвори очитъ и ще ги накара да разбератъ скоро нуждата отъ тѣхъ.

Едничкитъ имъ обществени интереси засега се проявяватъ въ партизанството, което цвѣти и вирѣе и тукъ, както навсѣкжде по нашата страна.

Ако нѣкога селото бива посетено отъ интелегентни хора, то е само за устройване политически събрания, като нѣкои отъ агитаторитъ си служатъ още съ стари начини за агитация. Така напримеръ, единъ отъ тѣхъ въ навечериего на последнитъ избори за представители въ Народното събрание, наредилъ щото кръчмаритъ да даватъ на слушателитъ му вино съ нужднитъ закуски, което привлѣкло маса посетители. Но понеже оратора ималъ неблагоприятното да нареди да стане почерпването преди да почне да говори, то всички следъ привършване на тази първа частъ отъ неговата агитация, напуснали кръчмата. Единъ фактъ, който эле излага както едната, тъй и другата страна.

Близостта на границата създава много грижи на населението. Едно отъ тѣхъ е честото прибѣгване на разбойници на добитѣкъ. Това държи селото въ постояненъ страхъ и мнозина за да пазятъ добитѣка си спятъ въ оборитъ.

Голѣмо зло за селото сж раннитъ женитби. Родителитъ, следъ като синовеитъ имъ навършатъ 17—18 години, бързатъ да ги женятъ, безъ да искатъ да знаятъ, че последнитъ не сж нито физически, нито духовно закрепнали и безъ да държатъ смѣтка, че не ще иматъ възможность да изкарватъ прехраната на семействава си.

Засилена е смъртността на младитъ жени, което личи отъ голѣмия брой на младитъ вдовци въ селото. Изглежда, че никой не се замисля по дълбоко за причинитъ на тази смъртность. Властитъ, които сж поставени да се грижатъ за народното здраве трѣбва да взематъ мѣрки за това.

Климентовци сж обърнали напоследъкъ сериозно внимание на лозята, като сж застъпили повечко десертнитъ лози, които следъ година-две ще бждатъ на плодъ. Дано добрия пазаръ който намиратъ варненскитъ грозда на европейскитъ пазари, отъ две години насамъ, даде възможность и на с. Климентово, лозята на което сж въ съседство съ варненскитъ, да пласиратъ гроздето си на добра цена.

Циментирани торища иматъ много малко, а по-уреденитъ обори и курници се броятъ на прѣсти.

(Страници изъ дневника на единъ селянинъ *)

Жертви на здравно невежество.

26 ноември 1930 г.

Отъ рано утро сж забили бавно църковнитъ камбани. Цѣлото село е настрѣхнало. Вчера късно презъ нощта се помина младата булка на моя другаръ, Едрю Недѣлчевъ. Кому сърдцето не трепна отъ болка когато се разнесе изъ село тази печална вѣстъ.

Обичаха я всички за нейната доброта и кротость; тя бѣше едничка утеха и радостъ за своитъ родители и отлична другарка за своя мжжъ.

*) Забелѣжка Като обикаляхъ селата презъ една късна нощъ попаднахъ въ с. Спасово, където бѣхъ поканенъ да пренощувамъ въ домътъ на Грозданъ Милковъ, младежъ на около 25 години. Каква бѣше моята изненада, когато въ стаята, която отредиха за мене, азъ намѣрихъ маса натрупуна съ книги, вестници и списания. Това рѣдко явление за нашитъ села ме силно зарадва. Но изненадата ми порасна, когато между книгитъ намѣрихъ една дебела тетрадка, добре подвързана, на първата страница на която прочетохъ

Само преди десетина дни тя доби първа рожба. Здрава, бодра и весела презъ първитъ два дни следъ раждането, тя неочаквано получи на третия день силна треска, която я изгори. Бабитъ и съседкитъ казваха, че е урочасала, други казваха, че било лошъ вѣтъръ. Затова едни съвѣтаха да я лекуватъ за уроки, други за лошъ вѣтъръ.

Ние съ нейниятъ мжжъ, Едрю, бѣхме чели не веднѣжъ въ списанията и вестницитъ за здравна просвѣта, които се получаватъ въ нашето читалище, че родилкитъ често ставатъ жертва на една опасна болестъ, която се казва родилна треска. Тази болестъ идва при одраскване и нараня-

написано съ едъръ и четливъ почеркъ: „Моятъ дневникъ презъ 1930 година“. Въ този дневникъ Грозданъ Милковъ си записвалъ по дати всички по-важни събития, които сж станали въ селото презъ миналата година.

Азъ поискахъ разрешение да прегледамъ дневника му, нѣколко страници отъ който помѣстямъ тукъ съ негово съгласие, а цѣлия дневникъ ще излезе наскоро напечатанъ въ отдѣлна книжка.

Надявамъ се, че тѣ ще послужатъ за поука на мнозина.

КООПЕРАЦИИТЪ

и кооперативните дейци въ помощ на читалищата.

Настъпват вече дни за читалищна дейност по нашите села. Но намалелите редовни приходи на читалищата през настоящата година ще бъдат една пречка за да се развие по-широка просветна дейност, тъй необходима особено въ сегашните дни които преживяваме.

Да се очаква финансова помощ от държавата, окръга или общината, при тежкото положение въ което се намират те днес е немислимо.

Кооперациите и другите кооперативни институти остават за сега единствени, които биха могли да се явят въ помощ на народните читалища. Тяхното положение също не е розово, но не трябва да се забравя никога, че читалището е пионера, който разчиства трънливия път им пътят. Защото един от най-големите неприятели за правилното развитие на кооперациите е невежеството. Тамъ където няма просвета, тамъ няма и ясно съзнание за защита на частни и общи интереси, тамъ чувството за обществена солидарност е слабо, тамъ усилията да се накарат хората да работят задружно остават напразни. Затова кооперативният дъщеря трябва да върви въ предните редове на просветното читалищно движение.

Новите народни свѣтилища — читали-

щата, имат за целъ и да развият по-силно общественно чувство у младите поколения и по-голямо съзнание за взаимопомощ. Именно въ това направление трябва да работят по-дейно кооперативните дейтели.

И читалището и кооперацията, тия два тъй важни института за нашия живот, все още не са закрепнали, но суровите нужди на дните които идват ще ги извикат скоро на дѣленъ живот. защото те ще понесат на народните маси, затънали въ духовна и материална нищета, повече свѣтилина и ще имъ гарантират по-сносно материално благополучие.

Какъ се поощрява земледѣлието въ Съединените щати

Въ Съединените щати, както е известно, земледѣлието играе извънредно голяма роля, и тъй като, съ изключение на голѣмите градове, почти цѣлото население е заето подъ нѣкаква форма съ земледѣлска или въобще плантаторска дейност, то всички слоеве на населението проявяват живъ интересъ къмъ него (земледѣлието). Този интересъ се поощрява особено чрезъ земледѣлските училища, защото всичките ученици имат възможностъ било въ къщи, било въ училищните дворове да отглеждатъ саморъчно растения. Освенъ това те иматъ често пъти възможностъ да се занимаватъ съ общитѣ въпроси на земледѣлското стопанство, а особено съ скотовѣдство, птицевѣдство и пр. Всяка есенъ се уреждатъ навсякъде въ провинциалните градове, а често пъти и въ голѣмите центрове изложби съ произведения, отгледани отъ ученици, като при това, на отличитѣ се даватъ награди.

ване отъ нечистите ржце на бабата, която бабува, или отъ нечисти дрехи и недобре почистеното мѣсто на което е поставена родилката.

Затова, Едрю поканилъ бабата която ще бабува, преди да почне своята работа да си омие много добре ржцетѣ съ сапуна, който той приготвилъ, а следъ измиването да ги потопи или изполѣе съ спиртъ за ДЕЗИНФЕКЦИЯ. Но бабата му отговорила, че нѣмало нужда отъ това, тъй като тя си измила ржцетѣ на пжтната прочка въ водата, която се образувала отъ дъждовната вода, а майка му го съгълчала да стои на страна и да не бърка на баба Рада, която колко като него довела на този свѣтъ. Да се бърка въ такива случаи не било мъжка работа, той трѣбвало да стои настрана.

Залисанъ, измъченъ, тогава той нѣмалъ сили повече да настоява, но после си спомняше, че видѣлъ мръснитѣ ржце на баба Рада съ дълги нокти, черни по краищата отъ нечистотия,

Когато положението на родилката стана много тежко, пратила въ града за да дойде акушеръ-лѣкаръ. Лѣкарътъ дойде, потвърди, че родилката е заболѣла действително отъ родилна треска. Той

намѣри, че състоянието ѝ е много тежко, и каза, че надежда за спасението ѝ няма. Така и стана. Следъ нѣколко дни болната умрѣ въ голѣма мъка. Днесъ следъ обѣдъ я погребяхме. Цѣлото село бѣше се стекло. Голѣмата скръбъ на нейния съпругъ и на нейните родители кжсаше сърдцата на всички присѣтстващи. Кой можеше да ги утѣши, когато и ние бѣхме изтрѣпнали предъ тази невинна жертва на невежеството.

25 декември 1930 г.

Днесъ следъ обѣдъ се разгласи изъ селото че единъ лѣкаръ ще държи беседа отъ името на читалището. Побързахъ да подрина въ обора, да напоя добитѣка и да му приготвя храна, следъ което се отправихъ къмъ училището.

Всички по-големи събрания и беседи ставатъ въ училището, защото салонъ въ селото още нѣмаме. Когато пристигнахъ голѣмата класна стая бѣше вече препълнена съ мъже и жени и лѣкарътъ се готвеше да започне да говори.

Младъ човѣкъ, съ кроткъ погледъ, той се приближи до масата и започна своята беседа така:

Окръжно

Варн. Окр. Читал. Съюзъ
№ 105

30 октомври 1931 год.

Варна.

До Настоятелствата
на Народните читалища
въ Варненски окръгъ

Драги Колеги,

При настъпване на тазгодишния просветен сезонъ, намираме за нужно да Ви дадемъ следните указания за предстояща работа:

1) Голѣмитъ събития отъ международенъ финансовъ и стопански характеръ, които се изпречиха предъ нашия народъ презъ последните години смутиха съзнанието му и разколебаха вѣрата му въ успѣха на неговия трудъ. Причинитъ на тѣзи събития, както и средствата, които би трѣбвало да взематъ за запазване отъ тѣхнитъ удари, трѣбва да се изнасятъ и обясняватъ най-основно въ читалищни събрания, лекции и беседи.

2) Трѣбва винаги да се подчертава, че селото може да излезе най-сигурно отъ безпомощното положение, въ което се намира, като се насочи правилно неговиятъ умъ къмъ просвѣтата и като се засили у него съзнанието да работи задружно.

3) Духътъ на отрицание и отчаяние, който владѣе тъй силно днесъ, трѣбва да срещне нашия отпоръ.

4) Всѣко читалище да влезе веднага въ връзка съ читалищния съюзъ — Варна, като съобщи и броя на членоветъ си.

5) Да се устройватъ по-чести читалищни събрания, като се привлече къмъ тѣхъ всичката младежъ.

6) Настоятелствата на читалищата да получаватъ редовно предвиденитъ 5 на сто отъ приходитъ на мѣстнитъ училища.

7) Да се абониратъ на вѣре всички читалища за полезни списания, книги и вестници, нужни за читалнитъ имъ.

Особено значение добива цѣлата тази дейностъ чрезъ обстоятелството, че всѣка година става въ Вашингтонъ — столицата на Шатитъ — голѣмъ съборъ, на който се изпращатъ по двама ученици и по две ученички отъ горнитъ класове отъ всѣки щатъ, придружавани отъ единъ учителъ, за да се освѣтлятъ взаимно върху новитъ постижения изъ областта на земледѣлието въ различнитъ мѣстности.

За тази целъ министерството на войната туря на разположение палатки и върху голѣмитъ паркови площади предъ министерството на земледѣлието възниква единъ градъ отъ палатки, гдето се настаняватъ съборянитъ. Въ продължение на осемъ дни тукъ се развива своеобразна дейностъ. Младежитъ биватъ запознавани съ бележитоститъ на града. Освенъ това тѣ иматъ достъпъ въ най-важнитъ учреждения, чиято дейностъ е въ свръзка съ селскостопански въпроси.

Лагерниятъ градъ е снабденъ съ радиоразпрѣсвателна станция и всѣки денъ се държатъ беседи, въ които пратеницитъ отъ отдѣлнитъ щати съобщаватъ предъ микрофона своитъ лични опити изъ земледѣлската си дейностъ на всеуслишание. Освенъ това въ лагера се реди и печати особень всѣкидневенъ вестникъ, въ който всѣки призванъ съборянинъ има право да се изказва по различни стопански въпроси.

Колко високо се цени въ Съединенитъ щати селскостопанската дейностъ на младежта, става явно отъ факта, че председателтъ на Съединенитъ щати поканва всички конгресисти у себе си въ Бѣлия домъ и че госпожа Хувъръ лично поднася ценнитъ награди на особено отличилитъ се. П.

Изъ в. „Миръ“.

Четете и разпространявайте „Народна Просвета“

„Драги селяни, азъ дойдохъ днесъ въ вашето село да дамъ помощъ на болното дете на вашия съселянинъ Добри Колевъ. Вие знаете сжщо, че когато азъ пристигнахъ детето вече бѣше мъртво. Моята помощъ бѣше потърсена много късно.

И моята мжка отъ загубата на това 8 годишно добре отгледано дете се увеличава при мисълта, че то щеше да бжде спасено, ако навреме бѣ му дадена лѣкарска помощъ.

За да Ви обясна всичко това азъ решихъ да остана тази вечеръ тукъ.

Детето е починало отъ „лошо гърло“ или „дифтеритъ“ както наричаме ние тази болестъ.

Тя е най-страшната и опасна болестъ по децата. Много хиляди невинни деца е вземала тази болестъ всѣка година по цѣлия свѣтъ въ миналото, а и сега продължава да взема много жертви въ по-назадъ останалитъ въ своето развитие народи.

Но науката, следъ дълги усилия и опити е намѣрила най-после сигуренъ лѣкъ за нейното лѣкуване. Нужно е само, следъ като се забелѣжатъ първитъ признаци на болестта, да се потърси лѣкарь за да направи на заболѣлото дете една-две инжекции отъ това лѣкарство. Това значи въ кръв-

та на детето да се вкара съ една игла подъ кожата му отъ сжщото лѣкарство, което се намира по всички болници и аптеки.

Едновременно съ това, болното дете трѣбва да се отдѣли отъ другитъ деца. Тѣзи които останатъ при болното дете не трѣбва да се събиратъ съ други хора, докато напълно премине болестта, за да не се предаде тя на други деца, тъй като е силно заразителна и се пренася много лесно и бърже отъ кжца въ кжца.

Но вмѣсто всичко това да се направи, ето какво намѣрихъ азъ днесъ следъ моето присигане:

При болното сж идвали разни баби, едни отъ които му гасили въглища, а други бъркали въ гърлото му съ нечисти и неомити ржце. Цѣлата кжца бѣше пълна съ разни съседки и роднини, които само съжеляваха и охкаха и викаха, а следъ това разнасяха заразата съ себе си по своитъ домове.

И затова азъ се решихъ да говоря днесъ тукъ на това събрание, въ което има много майки и бащи на малки деца, сега когато още сърдцата Ви сж изтрѣпнали предъ тази скжпа жертва и когато още тѣлото на малкото дете не е

8) Тамъ където членския вносъ представлява голъма пречка за редовността на членовете, неговия размъръ да се намали до минимумъ.

9) Тия читалища, които още не сж оземлени да направятъ постъпки за оземляването си, като знаятъ, че Народното събрание наскоро ще гласува новъ законъ за Т. З. С.

10) Членовете на читалищнитъ настоятелства да проагитиратъ нашия органъ „Народна Просвета“ да се чете колкото може отъ повече четци. Да се свика читалищно събрание, на което да се прочетатъ нѣкои отъ статиите на настоящия брой, като се размѣнятъ и мисли върху прочетеното.

11. Читалищ. дейци се умоляватъ да даватъ дописки на „Народна Просвета“ за дейността на читалището и за по-важнитъ събития изъ живота на селото.

Апелираме за повече съзнание къмъ работата у всички и очакваме бързъ отговоръ.

Курникътъ е необходимъ

Сега, когато полската работа въ селата е значително намалѣла, добре е да се отдѣли малко време и за кокошките.

Най-необходимото, което трѣбва да се направи, предвидъ настѣпващата есенъ, е едно старателно почистване и измазване на курника отъ ония стопани, които иматъ такъвъ и постройки на курникъ отъ тѣзи, които нѣматъ.

Курникътъ е толкова необходимъ за птиците, колкото е необходима храната.

Всѣкому е известно, че въ селския дворъ се прави отдѣлна постройка за всички видове домашни животни: добитъкъ, овци, прасета, коне. И не само това, но и за храна на тия животни имаме постройки — плѣвня, сѣновалъ и пр. За кокошките, обаче, черница или слива стига да е по-високо дърво да не ги стига лисицата.

Време е вече тоя начинъ на третиране ко-

кошките да се изостави отъ населението, защото и кокошките иматъ душа и не само това, но ни даватъ и добри доходи, които значително биха се увеличили, когато създадемъ и за тѣхъ подобри условия за живѣне.

Постройката на курникъ е наложителна за всѣки стопанинъ на домашни птици.

Мнозина селяни иматъ неизползувани (сайвани), тѣхъ трѣбва да приспособятъ. Често пѣти само два вола използватъ единъ сайванъ отъ 10—15 метра. Нека се прегради една частъ за кокошките.

Постройката на единъ курникъ нѣма да струва почти нищо за оня селянинъ, който положи малко повече трудъ. Три четири души за нѣколко дни биха построили всѣкому по единъ курникъ, ако работятъ заедно.

Второ важно условие, на което трѣбва да се обърне сериозно внимание е отбора на ония кокошки, които трѣбва да останатъ презъ зимата и идущата пролѣтъ за разплодъ и яйца.

За разплодъ се подбиратъ най-носливитъ и най-здравитъ. Така се разрешава тоя въпросъ при ония стопанства, където има контрола. Въ ония стопанства, където нѣма контрола, единъ добъръ признакъ за подбора е късното линѣне. Ония кокошки, които най-късно си смѣнятъ перата, сж най-носливитъ. Всѣка кокошка, която презъ августъ или по-рано смѣнява перата трѣбва да се продаде.

За яйца се оставятъ ярки, мжтени презъ 1931 г. и то се подбиратъ най-рано мжтенитъ и най-добре развититъ. Отношението на ярките къмъ разплоднитъ кокошки въ едно селско стопанство трѣбва да бжде 2 : 1. Ако държимъ 30 кокошки 20 сж ярки, 10 стари.

Подбранитъ кокошки и ярки се маркиратъ. Всичко друго се продава или използва за консумация.

Искаме ли да имаме добра смѣтка, не трѣбва да държиме нито една птица, която само яде безъ да дава нѣкакъвъ доходъ.

Подберемъ ли най-ценнитъ кокошки, хранимъ ли ги добре, дадемъ ли имъ жилище, ще бждемъ доволни отъ получения приходъ.

заровено, азъ вѣрвамъ, че Вие ще обърнете по-сериозно внимание на моитъ думи.

На това мѣсто неговия гласъ се разтрепера и менъ ми се стори че очитъ му се просълзиха.

Азъ Ви моля отъ името на вашитъ деца да бждете по-внимателни къмъ тѣхното здраве, като се научите какъ по-добре да ги пазите отъ разнитъ болести на които тѣ често сж изложени, а когато се разболѣятъ, да знаете какви мѣрки да взимате.

Моето сърдце се сви отъ болка при мисълта за хилядитъ бждащи жертви на невежеството у насъ. Менъ ми се струваше, че виждамъ жестока-та смъртъ да размахва смъртоносната си коса по нашата земя и да коси хубавитъ главички на малките деца.

Тѣзи невинни жертви на здравно невежество, което отъ дълги години е пуснало дълбоки корени между нашия народъ. Гдѣ сж тѣзи достойни и интелигентни синове, които ще изтръгнатъ неговитъ корени и на тѣхно мѣсто да посѣятъ семената на здравната просвета и здравнитъ навици.

Унесенъ така въ своитъ мисли азъ се стрѣснахъ отъ силенъ плачъ. Плачеше жената на Ни-

кола Демиревъ. Докторътъ спрѣ да говори. И въ настѣпилата пълна тишина, тя презъ сълзи викаше: „Добрий господинъ докторе, защо не дойдохте Вие или нѣкой другъ преди година, преди две, преди десетъ години, за да ни кажете и научите на всичко това. Моитъ хубави рожби сега щѣха да бждатъ живи. Защо Вие господинъ докторе не дойдохте по-рано.“

Съ наведени глави ние слушаме избухналата и дълго спотайвана мжка на тази жена, която миналата година бѣ изгубила едновременно дветъ си дечица отъ тази болестъ.

Мжжътъ и братъ й я изведоха навънъ, защото имаше опасностъ да не й прилошѣе, следъ което беседата продължи.

Дълго, още много дълго говори лѣкарътъ. Азъ не мога да си припомня всичко. Следъ като привърши своята беседа, азъ го поканихъ да пренощува у насъ. И сега когато пиша тѣзи редове, той спи въ съседната стая и азъ слушамъ равномѣрното му дишане презъ затворената врата.

Читалища, на които се изпраща настоящия брой от „Народна Просвета“ без да сж абонати, ако желаят да го получаватъ замяпредъ, трѣбва да изпратятъ въ редакцията годишниятъ абонаментъ отъ 40 лева, съ пощенски записъ или препоръчено писмо.

На читалищната конференция която ще се състои въ зарна къмъ края на този месецъ е поканенъ да говори подпредседателя на Върховния Читалищенъ съюзъ, професоръ Д-ръ Хр. Негенцовъ. Точната дата на конференцията ще се съобщи допълнително.

Денътъ на книгата ще се празнува на 22 ноемврий

Окръжно на Министерството на просвѣтата.

Денътъ на книгата ще се отпразнува тази година на 22 ноемврий. Министерството на просвѣтата е издало окръжно, съ което препоръчва читалищата да взематъ живо участие въ организирането деня на книгата. Министерството нарежда всички читалища да уредятъ на 22 ноемврий подходящи литературно-музикални забави съ беседи, въ които да се изтъкне значението на просвѣтата изобщо и специално на добрата книга за благоденствието на народа. Да се уредятъ изложби на книги, съ които да се създаде интересъ къмъ книгата. Изложбитъ да се направятъ съ огледъ на културнитъ и стопански интереси на селищата.

Този день може да бжде твърде сполучливо използванъ заедно съ това и за популяризиране дѣлото на читалищата и за привлечение нови и дейни читалищни членове.

При уреждане на изложбитъ, читалищата могатъ да влѣзатъ въ връзка съ мѣстнитъ книжари и съ училищнитъ власти, които трѣбва да имъ оказватъ съдействие.

Книжнина

Препоръчваме на нашитъ читатели, на читалищнитъ членове и за читалнитъ при народнитъ читалища, следнитъ полезни вестници и списания:

1) „Народна цѣлина“ излиза всѣки месецъ, VI година. Дава въ лека и достъпна форма ценна народна просвѣта.

Годишна цена:

За държавни и обществ. учреждения 50 лева

За частни лица 40 лева

Изпълнява само предплатени поръчки.

Адресъ: Книгоиздателство Хр. Г. Дановъ (за Народна Цѣлина) — София булевардъ Царь Освободителъ, № 6.

2. „Здравна просвѣта“, излиза отъ 10 години всѣка седмица. Застъпва общественна хигиена и социална медицина.

Абонаментъ за 1 година 100 лева.

Редакция и администрация въ София, улица Царь Крумъ, № 18.

3. „Домъ и поле“ месечно популярно списание, година II. Годишенъ абонаментъ 50 лева предплатени.

Адресъ: Редакция списание „Домъ и поле“ улица Алеко Константиновъ, № 11 — София.

4. „Добро здраве“, вестникъ за здравна просвѣта. Годишенъ абонаментъ 40 лв. Излиза 2 пжти въ месеца. Ще даде презъ тази година като безплатни притурки на абонатитъ си и следнитъ книги:

а) Ръководство за майката, какъ да отглежда своето дете и

б) Полова просвѣта за младежа.

Адресъ: Д-ръ Георги Ефремовъ, редакторъ на в. „Добро здраве“ ул. „Бѣлчевъ“ № 11 — София.

5. „Доходно птицевѣдство“, месечно списание. Излиза IV. година. Единствено илюстрирано птицевѣдно списание въ България. Органъ на Българския Птицевѣденъ Съюзъ.

Абонаментъ за година 40 лв. предплатени.

Адресъ: Списание „Доходно птицевѣдство“, улица „Левски“ № 19 — София.

6. „Природенъ лѣкаръ“, списание за природно лѣкуване и билколѣчение. Излиза всѣки месецъ, редакторъ Д-ръ Кирилъ Йордановъ, годишенъ абонаментъ 75 лева. Адресъ: сп. „Природенъ лѣкаръ“ ул. „Мария Луиза“ 34 — Варна.

На тази страница въ всѣки врой на „Народна просвѣта“ ще препоръчваме отбрани книги, вестници и списания, подходящи за нашитъ читалища и четци.

Печатница „Взаимность“ — Варна, ул. „Драгоманъ“ № 26
Приема за отпечатване всѣкакъвъ видъ печатарски произведения.

Цени намалени.

Работа чиста.